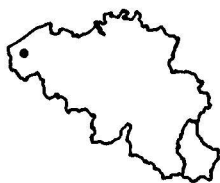


# Oud ottervanger Albert Vandamme: Menig otter verschalkt

Dirk Criel



Onlangs is hij zesenzeventig geworden. Enkele decennia daarvan heeft Albert Vandamme besteed aan de jacht. In die tijd werd nog op alles gejaagd. De otter vormde hierop geen uitzondering. Toch heeft hij er meer gemist dan gezien. "Als je veel buiten liep kreeg je er zeer regelmatig eentje te zien. Hoewel het dikwijls bleef bij een vluchtige ontmoeting". Albert bewondert de otter zeer. "Het waren verdomd slimme dieren, die zich moeilijk lieten klissen". Een terugblik in vroeger tijden.

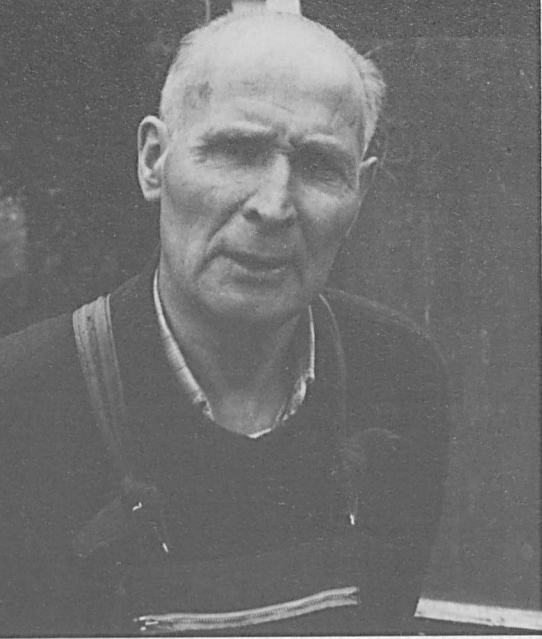
Albert Vandamme was in die tijd jachtwachter van een uitgestrekt gebied langs de IJzer tussen Diksmuide en Woumen, dat was doorspekt met talloze grachten en vaarten. Daar hadden de otters hun vaste stek. Eén van die plekken was een oude meander van de IJzer met daar rond de Houtensluisvaart, de Walevaart en het Sparkenvaardeken. Toen heette het daar Heernisse; veel is er niet meer van over gebleven. Op de vette weiden staan nu huizen of liggen fabrieksterreinen en met de kwaliteit van het water is het al even slecht gesteld.

## Rare vangst

Zijn eerste ottervangst herinnert Albert Vandamme zich nog alsof het gisteren was. Dit is niet zo verwonderlijk, want de omstandigheid waaronder dit gebeurde, is hoogst merkwaardig. "Op een winterdag in 1943 had het lichtjes gevoren, zodat zich een dun pelletje ijs op het wateroppervlak had vastgezet. Mijn broer kwam me waarschuwen dat hij langs de meander voortdurend een groot beest onder het ijs zag voorbij flitsen. Samen trokken we er met een spade en enkele vallen naartoe om het te vangen. Eens we arriveerden, was er



De vangst van een otter was steeds een opmerkelijke gebeurtenis, waarvoor trots werd gepoëerd. Foto archief NCBR.



De otter was beslist geen zeldzaamheid. Alleen kon je nooit voorspellen wanneer je er eentje te zien kreeg. Foto Dirk Criel.

evenwel niets te zien noch te horen. Tot plotseling het ijs begon te kraken en we het dier zagen voorbij zwemmen. Af en toe stootte hij zijn kop doorheen het ijs en verkende vliegensvlug de omgeving, alvorens weer onder te duiken. Ik heb daarop met mijn spade een gat in het ijs geklopt, laarzen en kousen uitgetrokken en mijn voet in het water gestoken. Met mijn voet sloeg ik in het water om de aandacht van het dier te trekken. Het duurde niet lang of het schoot op mijn voet af en met een vliegensvlugge beweging sloeg ik toe met de spade. Het was meteen raak en pas nadien zag ik dat ik een otter te pakken had. Het was een joekel van een beest die 12,5 kg woog”.

#### Nog meer

In het geheel heeft Albert vijf otters geschoten en eentje geklemd. De laatste ergens in de jaren zestig. Zijn ontmoetingen met otters waren haast allemaal toevallig. ”De vallen werden alleen uitgezet wanneer ik zag dat de otter regelmatig op een bepaalde plek vertoefde. Otters hadden immers de gewoonte om de gevangen vissen steeds op dezelfde plekjes op te eten en precies daar werden de vallen, vlakbij de oever, uitgelegd. Met het klemmen had ik weinig succes, want de otters zagen meteen dat

er iets niets pluis was en vermeden de plek. Slechts één keertje is er één in de val gelopen. Het was een afgrijselijk zicht. De otter zat volledig onder de modder en had rondom de klem een spoor van vernieling getrokken. De vegetatie lag volledig plat en rondom hem had hij de grond flink omgewoeld. Ik had alle moeite om het furieuze dier met een kogel af te maken”.

#### Niet altijd succesvol

De jacht was voor Albert niet altijd even succesvol. ”Op een keer heb ik dagenlang op een vaste plaats vis uitgelegd. Dagelijks kwam een otter hier zijn maaltje bij elkaar garen. Zodra hij de gewoonte had om dagelijks een bezoekje te brengen aan deze voederplaats, heb ik een diepe put gegraven die ik met takken afdekte. Op oudejaarsavond, bij volle maan, heb ik me hierin met mijn geweer verborgen en afgewacht. Het was ontzettend koud en met de koude heb ik de hele nacht op de loer gelegen, maar er was geen otter te bespeuren. Pas rond de ochtend heb ik mijn schuilplaats voor een uurtje verlaten om thuis wat te eten, maar dat bleek een vergissing te zijn. Toen ik terugkwam waren de vissen verdwenen en als visitekaartje had de otter zijn prenten achtergelaten. De daaropvolgende dagen herhaalde zich dit, waardoor hij me verplichtte er het bijtje bij neer te leggen”.

#### Mooie bijverdienste

Destijds werd door de overheid een premie van 100 frank uitgelooft voor elke gedode otter. Men moest hiervoor de rechtersvoerpoot op de gemeente binnenleveren. ”Zo’n premie was toen veel geld. Ik heb de premie echter nooit opgevraagd, omdat ik hierdoor de pels van het dier zou beschadigen. Om die reden schoot ik de otter steeds een kogel in de kop. De pels prepareerde ik en verkocht ik aan burens en kennissen. Dit leverde me zo’n 500 frank op. De otter werd steeds om zijn waardevolle pels geschoten. Eén keertje heeft mijn schoonmoeder de billen en voorschouders opgegeven. Verder was er geen eten aan. Zo’n otter leek wel een vel over het been, dat met ingewanden was opgevuld”.

#### Dikwijls

Albert heeft meer dan eens otters gezien. ”Eén van de mooiste momenten waren de zeldzame keren dat ik in het

voorjaar drie dieren samen, met elkaar in het water zag vechten. Eentje moest steeds het onderspit delven, waarna de twee andere vreedzaam verder met elkaar optrokken". Het ging hier duidelijk over een gevecht tussen twee mannetjes om een wijfje. "Een moederdier met jongen heb ik nooit gezien, maar ooit heb ik onder een afgebrokkelde oevermuur een nest gevonden. Je hoorde heel goed het schrille piepen van de jongen en je mocht er zeker van zijn dat de moeder niet veraf was. Zo waren er nog meer plaatsen, waar vermoedelijk otters moeten hebben gewoond. Zo vond ik in de winter een otter slapend onder een bruggetje en op een andere keer vluchtte er één van onder een houtstapel weg. Ik was een verwoed palingvanger en in de zomer ging ik regelmatig peuren. In die periode had ik ook mijn mooiste ontmoetingen met otters. Er ging geen week voorbij of je zag er eentje voorbij zwemmen".

### Weg

De tijd dat Albert op een otter werd vergast is nu wel voorbij. "Begin de jaren zeventig is het hier beginnen mislopen. Ik zag toen nog slechts zeer zelden een otter. De IJzer was een open riool geworden, waaruit alle leven verdwenen was. Voor mij is het duidelijk dat de watervervuiling de otter de das heeft omgedaan. De otters vinden immers niks meer om te eten. Daarbij komt dat een



Albert (rechts zittend) in zijn jonge dagen temidden van een bont jachtgezelschap. Foto collectie Albert Vandamme.

groot deel van hun leefgebied verdwenen is en dat talloze wegen het landschap doorkruisen en slachtoffers maken. Het voedselgebrek blijft evenwel de grote schuldige". Toch moeten er volgens hem nu nog otters zitten in het gebied. In 1983 heeft hij nog uitwerpselen en prenten gevonden aan de Kleine Beverdijk. Ook herinnert hij zich nog hoe zijn voormalig jachtheer hem het jaar daarop een kleine marter voor de terminatie aanbood. De jachthond had het onfortuinlijk dier tijdens een jacht langs de Houtensluisvaart doodgebeten. Het bleek een jonge otter te zijn.

### Rijkdom

Albert kijkt met weinig weemoed naar die tijd terug. "Ik heb van het leven genoten en me steeds sterk met de natuur verbonden gevoeld. Er is nu weliswaar veel verdwenen, maar als ik naar de vogeltjes in mijn tuin kijk, dan zie ik toch nog een grote rijkdom. Pas als ook die zouden verdwijnen, dan voel ik mij een arm man".



De meeste otters heeft Albert geschoten. De zes klemmen die hij regelmatig uitlegde, leverden weinig op. Foto Dirk Criel.

